

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Népünk egy hibája.

Mint sok mindenféleképpen, úgy a népéletnek is kétféle oldala van, u. m. fény- és árnyoldala; s míg az elsőt majd mindenki ismeri és magasztalja, az utóbbról majdnem egészen megfeledkezünk. A tornaféreg a kóserű tornát tartja legjobbnak a világon; így van népünk is számos sok rossz, helytelen s káros szokásaival, melyek megszokottságuknál fogva fel sem tűnnek előtte; de annál inkább mások előtt. E rossz szokások ellen hasztalan írnak a lapok, hasztalan beszél a lelkes, vagy bárki más. Ez ellen egyedül gyógy-szer azok jó példája, kiket a nép testvéreinek, övéinek, sorsosainak nevez és ilyen ritka városban vagy faluban hiányzik. Tapasztalásból mondhatom, hogy van mindenütt — legalább ott, ahol én megfordítam — egy-két olyan földművelő, kik természetesen éles ész, némi tudomány és tapasztalás által mintegy a nép fölé emelkedve, annak vezetőivé váltak. Ezekhez folyamodnak tanácsért a többiek, ezek szavai után indulnak, tesznek és cselekszenek a mindnyájukat érdeklő ügyekben. Az ilyenek a rossz szokások kiirtására legtöbbet tehetnének példájuk által. Ezek némi tájékozásul és a nép felvilágosításul néhány ily rossz, helytelen és káros szokást szándékom e lap t. olvasói elé terjeszteni. Azonban mielőtt ezt megkezdeném, néhány szóm van hozzád szeretett vérem, derék magyar nép! Mi magyarok keleti természetünknek fogva, a mint szeretjük a fényt, pompát és dícséretet, ép úgy nem szeretjük hibáink emlegetését; pedig a hosszú tapasztalás megtaníthatott volna már arra a régi igazságra, hogy: nem az a legjobb barátunk, ki mindenféle tettünket magasztalja; hanem az, ki elismerve érdemeinket, szemünkbe mondja meg hibáinkat is. Ezeket előre bocsátva, megkezdem a nép közötti elszegényedés és elkorcsosulás egyik főokát leírni.

Ősz és tél idején számos széksó, méz, alma, aszalt gyümölcs, cserépedény és tudja Isten, mi minden másfélével megrakott szekereket lehet látni egy vagy más városba és kisebb-nagyobb faluba vezető úton. Ugyan mit keresnek a megterhelt szekerek azon úton? Hisz az nem országút s többnyire azon falukat, melyek utjokban esnek, szegény pénztelen nép lakja. Ne törjük mi fejünket e kérdés megfejtésén, kövessük inkább a terhes szekereket, melyek város, illetve falut érve, a templom előtt, hol tágasabb tér szokott lenni, állapodnak meg és láthatóvá lesz tartalmuk. Egész őrizetlenül hagyott tiszta buza garmadát nem lepi el jobban az ugynevezett seregély madár, mint a most említett szekereket az a sok tarka-barkás szoknyájú öreg asszony, menyecske és kisebb-nagyobb lány. Vajjon lehetséges-e ez, hisz e nép némely részének talán ágyneműje is a város-, illetve helységhezánál van, mert adóját a törvény-szabta határidőben nem volt képes lefizetni, min fog ez vásárolni? — kérde talán valaki. Min? hát nem volt-e elég bőtermés, nincs gabonája? hiszen pénzért úgy sem kapra semmit, mert a szekereken halmozott cikkek nem eladók, hanem — becserélendők buzáért. Egy zsák méz, alma vagy dióért csak egy zsák tiszta búzát kérnek; a fazekat, kantát és bögrét pedig bárki is sajátjává teheti, csak töltsse tele előbb tiszta búzával — *borzasztó olcsóság!* De kapnak is ám rajta, a nyálánságul szolgáló gyümölcs s törékeny edény pár óra alatt szép, egy évi veritékkel termeszett tiszta búzává változik át — és a szerkesztők fityörészve hagyják el a várost, illetve falut.

A nép elszegényedése és korcsosulásának egyik főoka ez a cseréberélés. Nem hiába mondja a magyar példaszó: „csere-csala“; de a cserében mindig csalogódik az egyik fél. Ha a nép nélkülözhető buzáját pénzzé teszi, olyan gyümölcsféle nyálánságért aligha fogja kiadni, mert a pénz, kivált napjainkban, felette becses s ha adja is, nem kerül neki annyiba, mint csere által.

Elvitázzhatlan igazság, hogy értékén túl be-

esüljük azt, ami másé, sajátunkat ellenben figyelme-re is alig méltatjuk; innét magyarázható, hogy a nép gabonáját, mely ugyszólván egyedüli birtoka, oly kevésre becsüli s oly könnyen cseréli el holmi törékeny, noha szükséges, de gyakran csak a konyha fala s az ugynevezett tányéros ékesítésére szolgáló edényért, mit pár garason megszerezhetne, vagy más nyálánságért, mit ön-maga is termeszthetne. Azonban, noha e tekintetben az asszonyok bűnösebbek, mert ők szokták a természetet, vagy éppen aratás és nyomatás által szerzett gabonát cicsereberélni, a férfiak sem mentek ám a büntől. Mert ha *gyümölcsfákat ültet-nének* s azokat ápolnák, megmaradna a gabona, volna gyümölcs is, sőt talán egypár garas is néha-néha. Igen ám, de erre azt fogják sokan és sok helyen mondani: „a mi földünkben nem marad meg, kivész a gyümölcsfa“. Ez sok helyen igaz lehet, mert nem minden fa szeret minden földet; de hát miért adott az Isten ést és két munkabíró kart? — azért, hogy az *elsőt semmin, vagy éppen rosszba törjük; az utóbbit pedig tétlenül lecsüggni hagyjuk, önünkben hevertessük, vagy zsebre rakva várjuk a számba repülő sült galambot?!* Semmiesetre, hanem azért, hogy állásunkon, sorsunkon könnyítsünk, önboldogságunkról gondoskodjunk és azon munkálkodjunk. Kevés forgatás, vegyítés által olyanná kell tenni a földet, minőt a fanem, melyet belé iltetni akarunk, kíván. Igen ám, mondja ismét valaki: „könnyű volna azt megtenni, ha tudnók, melyik fa milyen földet kíván“. Hát nincs a faluban senki, ki arra megtanítaná? hát az olcsó kertészeti fizetek, a kaszinói könyvtárak és más e nemű munkák mire valók? azért írták és nyomatták ezeket, hogy a boltos borsot, a sajtos sajtot és turót takarjon bele? Oh nem! hanem a ti segítőitekre; ha nem éltek vele, a ti hibátok és nem a másé!

Térjünk ismét vissza felvett tárgyunkhoz. A cserekereskedés némely városi és jóformán minden falusi boltban fellelhető. *Faluhelyen ugyanis rendszeren több zugboltos létezik, kikről tudhatja mindenki, hogy kretájuk, ép úgy kettőt fog, mint a koresmárosoké, és kikenél a gombostűtől a 40 frtos selyem kendőig minden piperecikk; a paprikától kezdve a vaníliaig minden fűszer; a szesz italok különféle nemei, szóval sok minden kapható. És e kereskedők szívesen adnak hitelbe, még szívesebben cserébe — gabonáért; minek az szokott rendszeren következzék lenni, hogy „a nép vörös veritékkel szerzett keresményén ők gazdagodnak meg, s az a zugboltos, ki egy rongyos batyuval, üres erszénnyel s egy rakás kisebb-nagyobb gyerekkel telepedik le valamely faluban, néhány év múlva rakott szekerekkel s tímótt trácával távozik onnét“.*

Szeretett vérem, derék magyar nép! *Hagyjátok föl a pusztulást előidéző csere-beréléssel, tegyétek pénzzé fölösleges gabonátokat és azután vegyitek, de csak azt, mi elkerülhetlenül szükséges.*

Kustár Géza.

A szőlő gondozásáról.

Egy francia szakértő tanácsai.

E hó 8-án Baján járt Guyott, francia szőlős gazda; ennek elmélete alapján a vele folytatott értekezésből, a következőket közli lapunk egy régi barátja.

A gazdálkodás minden ágában nagyon sok helytelen eljárást tapasztalni, melynek forrása nem egyéb az előítéletekhez való makacs ragaszkodásnál. Talán sehol se rögzített ez meg annyira, mint a szőlőtermelésnél s főleg a szőlőtrágyázás kérdésénél.

Sok szőlős gazda a szőlő trágyázását nemcsak feleslegesnek, sőt károsnak tartja s ha éppen azt meri állítani valaki, hogy a szőlőt friss, nem pedig 1—2 éves korhadt trágyával trágyázzuk, azt bizonyosan sokan ki-nevetik.

A télnek felerészét kevés napok múlva már át-lép-jük, tehát itt az idő, hogy a már pusztulásnak indult szőlőket a fillokszera rovar pusztításai ellen legalább annyira megvédjük, hogy gyors kiszáradásuk be ne következék.

Ha friss marhatrágyával kezdjük a javítást, azt sokan káros hatásúnak mondják, mert a még le nem kötött ammoniak vagy megakadályozhatja a gyökombba (callus) képződését, vagy oly erővel támadja meg maró voltánál fogva a hajszálgyökereket, hogy azok könnyen elpusztulhatnak; mert szerintük a gyakorlat azt bizonyítja volna be, hogy sokkal nagyobb sikerrel lehet alkalmazni a már elkorhadt 1—2 éves trágyát, mint a

frisset s ezen tapasztalásból kiindulva, a friss trágya alkalmazása száműzetett a szőlőköl; és ez által kiszámíthatatlan károk okoztattak; a szőlők elgyengültek, a betegeket pedig a rovar pusztítja.

A homolítás általi szőlőszaporítás régen meghaladott állapott. A gondolkodó s a növény életannal foglalkozó gazda nem fogadhatja el helyesnek a homolítást.

A szőlő, mint valamennyi termény, folytonosan apasztja a földben rejlő ásványokat, tehát éppen úgy megköveteli, hogy a földből elvont termékenyítő részek annak visszaadassanak, azaz, hogy a szőlő talaja is rendszeresen trágyáztassék. Az a körülmény, hogy a szőlő páratlan életképességénél fogva a legsoványabb talajban is diszlik, nem azt jelenti, hogy nincs trágyára szüksége, hanem azt, hogy messze elnyúló gyökerei folytonosan bontanak fel a föld mélyében még bontatlan, tehát a hajszálgyökerek által fel nem szívható ásványokat, melyek aztán a nedvkeringés közvetítésével felszívattak s a szőlőnek táplálkozására fordítottak; ha pedig nem fordítottak, a szőlő megbetegszik, elgyengül, mint a beteg állat, és a növénygyökerein a pusztító rovarok rá-gódnak s azután kivész. Még él és némi termést is ad a trágyázatlan szőlő, dacára annak, hogy messziről, sok fáradsággal bírja magának megszerezni szükséges táplálékát, éppen úgy, mint az ökor is szánt, a legelőről fáradt létre, pedig messze terül, szálanként keresi meg az anyagesere következtében neki nélkülözhetlen s szükségessé váló tápszerkeket. Önként merül fel tehát a kérdés: van-e széles e világon gazda, aki vitatni merné, hogy a jól tartott, az igából kifogott ökor, melynek élébe teszik a kész és jó takarmányt, nem-e sokkal több és jó munkát végez, mint az, a melyet az igából a legelőre és a legelőről az igában terelnek.

Eppen ily furesának képzelem a szőlő működését is: hogyha odahozzuk a gyökerehez a táptartalomdús trágyát, a hajszál-gyökerek gyorsabban dolgozzák fel a nekik nyújtott táplálékot, annál erőteljesebben gyarapszik a fő s annál több és nemesebb gyümölcsöt terem.

A böles törökök a mohácsi vész után kényszerítettek Magyarországra lakóit az Ázsiából hozott szőlőmag vetésére s tíz év elforgása alatt eredményre jutottak, mert bőven termelt; azóta senki se vetett szőlőt, csak gyökerezettek, de a szőlővessző több század alatt a nedvesség miatt megvéntült, megbetegült, gyökereit férgek pusztították.

A szőlő-tenyésztésnél és trágyázásnál mint mindenben, meg kell tartani a helyes termelést és fajzást.

A szőlők talaja annyiféle, a hány a szőlő, teljes lehetetlen még csak távolról is meghatározni, mely szőlőben, minő arányban trágyázzunk; azt minden gondolkodó gazda maga ítélje meg. Mentül rosszabb, kiéltebb, annál több trágyára van szüksége, és megfordítva.

Franciaország egyik legkittinőbb szőlőse: Guyott hosszú tapasztalatok után arra a megállapodásra jutott, hogy a 4—8-ik évéig minden egymástól 1 méter távolságra eső tőkének 2 1/2 kiló jó istálló marhatrágya elég. 8-ik évén tul pedig tőkéként és 2 évenként 2 kiló friss jó marhatrágyával minden tőke átlag 1 kiló jó minőségű szőlőt hoz.

Ezt a derék tudományos embert nemcsak Franciaország ismeri, de az egész világ bortermelő közönsége tekintélynek tart. Ha csak 1/2 kiló szaporulat a trágyázás eredménye, akkor is világszerte ali előttünk, hogy 2 kiló friss trágyát 1/2 kiló szőlőért cserélünk ki, vagyis ha szőlőnkbe ellintett egy tíz mázsa szeker trágyát 2 frtra vesszünk, ezáltal szőlőtermésünk többletét 2 mázsa-ra fokoztuk.

Az igaz, hogy a mi megszokott fogalmaink szerint ez a lehetetlenséggel határos. De másrészt nem feltehető egy megállapított tekintély ember, minő Guyott, hogy minden alap nélkül badarságokat írjon és hogy az említett trágyázás mellett 1 hektár szőlőnek 80 hektoliter termését szabályszerűleg bemutassa.

A ki kételkedik, az győződjék meg gyakorlatilag. Nem képezlek oly szőlősgazdát, a kinek módjában ne lenne 100 □ méter területen kísérletet tenni, még pedig úgy, mint dr. Guyott mondja 100 □ méter területen csak 100 tőkét hagyva s minden tőkének 2 kiló jó marhatrágyát adva.

Hogy a trágyázás ne a régi 1—2 éves trágyával, hanem a legjobb erejében levő istállótrágyával történjen, azt azért tartja Guyott célszerűnek, mert az által az értékes trágyának sokkal nagyobb részét fordíthatjuk a szőlő táplálékára, mintha azt az elkorhasztás által legtermékenyebb alkatrészeitől megfosztjuk, de az amoniakdus trágya nem is érinthetvén a tőke gyökereit, azokra maró hatását se gyakorolhatja; mert amoniak csakis az erjedés, tehát a meleg hozzájárulásával fejlődik, de a föld érintkezése által le van kötve, csak közvetve adja át tápláló erejét a nélkül, hogy maró hatást gyakorolhatna.

Mindenféle trágyázásnál, de főleg jó friss marhatrágya alkalmazásánál nagyfontosságú kérdés az, hogy mikor trágyázzunk? az iránt úgy látszik már tisztába kezd jönni az elmélet, hogy legelőszerebb: midőn a nedvkeringés sztnetel; de azért hatalmas pártolói vannak az augusztusi trágyázásnak is.

Guyott a gazdálkodásnál „az elmélet és gyakorlat“ jelszót használja, azért nem helyesli az augusztusi trágyázást; mert az gyakorlatilag alig viheto keresztül kár nélkül; sokan szólnak a mellett, hogy augusztusban trágyázzunk; mert akkor a jövő év ter-

szavak és dalokból állott; a IV. rész volt „A levél“ e. egy felvonásos vígjáték, előadva 7 iskolás gyermek által. Az előadás sikerült. Legkellemesebb és legmulattatóbb volt a program utolsó része. Őt kis leányka dalolt el bengáli-tűz fényénél és zenekíséret mellett néhány magyar népdalt, de oly szépen és kedvesen kiálták kis kötőjükből a „piros alma — bo-bo-bo-bo horizút“, hogy folyton csitítani kellett a közönséget, mert örömet, meglepetést s derültséget hangos nevetéssel és tapssal fejezte ki. Következett még egy, a falragaszokon ki nem írt pontja a programnak, t. i. percek kiosztása és a gyermekeknek negyedórásig tartó csárdás-tánc. — Ezen, valóban örömet és élvezetet egyaránt nyújtó estélyt a helybeli derék „Berta-néninek“ (igly hívják óvodáknak ügybuzgó s a gyermekek körül teljes odaadással fáradozó vezetőnőjét), továbbá Schranz Szilárd, ügyes magyar tanítónak köszönhetjük, kik nem sajnálták a nagy fáradsággal járó munkát, mely heteken át tartott, hogy közönségünknek egy élvezetes estélyt szerezzenek. További működésükhöz kitartást, sikert és elismerést kívánunk. Jegyek utáni bevétel 70 frt, mely összeg az óvodai alap javára fordítatik.

Gyászmise. Déronya gör. kel. hitközsége a saját felekezeti templomában Rudolf trónörökös lelki üdvéért folyó hó 7-én ünnepélyes rekviemert tartott, melyen a községi elöljáróság Antity Jusztin jegyző vezetése alatt megjelent.

Forgalomkimutatás. A zombori „Népbank“ bejegyzett takaré- és hitelszövetkezetnek a lefolyt 1888. évi összes forgalma 992,288 frt 64 krt tett ki, mely által o. é. 5778 frt 80 krnyi bruttó nyereség értett el. Ezen összegből levonva az összes költségeket, marad o. é. 3960 frt 73 krnyi tiszta nyereség, amiből leszámítva az alapszabályok értelmében 10% tartalékalap, az igazgatóság jutalmadja 20% és 20% a zombori kereskedelmi és iparbank részére mint kezelési költségek, marad tiszta nyereség 1980 frt 38 kr, mely mint osztalék a részvényesek között osztatik fel.

A budapesti értéktőzsdéről. (A „Magyar Mercure“ heti tudósítása.) Az országos gyász napjai elmúltak, és a tőzsde a mint előre látható volt, visszaesett előbbi kerékvágásába és folytatja a hausset. A tőzsde e türekeveiben hatalmas támasz a nagy pénz-bőség, a mi nálunk nem érezhető ugyan annyira, mint a külföldön, hol a nagy jegybankok folytonosan esőkentik a hivatalos kamatlábat. A külföldi figyelem ennek következtében ismét a jól kamatozó befektetési papirokra irányul és ilyenek első sorban a magyar járadékok melyeket főleg Németországban ismét szívesen vásárolnak. — Járadékok és befektetési értékek az említett oknál fogva igen szilárdak, különösen pedig a magyar papíráradékokban valószínűs háusa volt e héten. — Bankrészenyek is jóval szilárdabbak, különösen kedvelt a két hitelrészvény, mert valószínűnek tartják, hogy a magyar konverziót legközelebb folytatják. — Közelkedési vállalatok részvényei igen szilárdak és ismét emelkedtek e héten. — Iparvállalati értékek valamivel jobb forgalom mellett jobbra javultak, kivétel csak egyes malomrészvények képeznek. — Sorsjegyek közül a nagyobb állami sorsjegyek emelkedtek, de a többiek is szilárdak. — Valuták és éreváltók igen keveset gyengültek.

Az „Achilles-Sportegylet“ 1889. január hó 16-án tartott igazg. választmányi ülésén az „Amateur“ fogalmát következőleg határozta meg: Amateur az, aki sohasem vállalkozott, sem nem segédkezett valami testgyakorlat tanításában pénzért vagy bármennemű jutalmazásért; sem nem versenyzett szándékosan olyannal vagy olyan ellen, aki szakember (professzionálista), valamint nyilvánosan megtörtént versenyben pénzértéket képviselő jutalomért nem vett részt, kivéve olyan versenyünnepeket, mi az egylet által lett különösen megerősítve (szankcionálva), sőt még professzionálista jellegű versenyek részére reklámot sem csinált. Félreértések elkerülése végett célszerű a fentebbieket illetőleg, a következő magyarázatot csatolni: „A velocipedista (cyclista) megszűnik amateur lenni és professzionálistává válik az által“, hogy: a) bármennemű testgyakorlatban személyesen tanít, idomít (trainiroz) vagy bevon más személyt abba, aki kenyérkereset céljából, akár kockázatot fogadás kedvéért, pénzbeli jutalomért vagy bármennemű tiszteletajándékért; b) nyilvánosan vagy jutalomért sikra száll egy professzionálistával vagy olyan egyéniséggel, kinek versenyképessége bírói ítélet által felfüggesztetett, továbbá, ki közreműködésével az ilyen szorításra buzdítja verseny közben (makes pace for him), vagy őt vizont egy professzionálista vagy versenyben diszqualifikált egyén (made pace by him); c) vagy az, a ki testgyakorlati versenyekből közvetve vagy közvetlenül nyereséget húz vagy versenyben nyert és az egylet által kitűzött tiszteletdíjakat eladja; d) elfogad közvetve vagy közvetlenül valami jutalmazást, megtérítést vagy bármilyen költséget egy velocipedgyárostól, ágenstől vagy más egyéniségtől ki érdekelve van testgyakorlati eszközök iparában a sportban. — Jegyzet. Az egyleti ellenőrnök joga van kérdőre vonni bármely athletát, aki a d) pont megszegésével gyanúsítva van és mindaddig, míg az ellene emelt vádak alól magát teljesen nem tisztázta, az egyleti ellenőr által az „amateur-athleták“ sorából kizárható. Velocipedgyártók és ügynőkök mint ilyenek, nem tekinthetők professzionálistáknak, de ha személyesen tanítanak velocipedezni, hogy gépeket eladjanak ez úgy fog tekintetni mint az a) alatti feltétel megszegése.

Baján a szép Reiner Katia kisasszonyt eljegyezte Bleier Adolf kunszentmiklósi kereskedő.

Nádalyról írják: Ófensége Rudolf trónörökösünk halála alkalmával február 9-én a szerb anyaegyházban megtartott gyászisteniszteleten az összes elöljárók, községi képviselőtestület, iskolás gyermekek és nagyszámban a községi lakosok megjelentek. A gyászisteniszteletet Petrovits Dusan helybeli plébános a meghatóssághoz híven és szépen végezte; de kitűntette magát még az által is nevezett plébános, hogy szeretett trónörökösünk halála hírére ő volt az első, ki a gyászlobogót a templom tornyára kitűztette. A bevezétt gyászistenisztelet után az iskolás gyermekek az iskolába visszatértek, a hol nekik a tanítói testület a mai napot — t. i. a templomba menetelt — a legbehatóbban megmagyarázta.

Két bécsi gyilkos elfogása Ujvidéken. Annak idején, ezélt 14 évvel óriása feltűnést keltett

egy Bécsben, a „Türkenschanze“ lévő Sobieszki-féle korszakban elkövetett többszörös gyilkosság és rablás. A korszakos, annak neje és eselédjei ezek a kegyetlen gyilkosság áldozatai. A gyilkosokat most, február 9-én a bécsi es. k. államügyész megkeresésére, Stakala János és Sery Ferdinánd asztaloslegények személyében, a kir. ügyészség közbenjöttével — mint a P. H.-nak jelentik — Ujvidéken elfogták Stakala János ugyanis ezélt minégy 3 évvel, mint vándorlegény Ujvidékre vetődött és Havranek újvidéki asztalosmesternél nyert foglalkozást. Egész e hó 9-ig ugyanezen mesternél volt alkalmazásban s józan, becsületes életmódot folytatott. Ezélt 8—10 nappal Sery Ferdinánd asztaloslegény vándorútjában szinten Ujvidékre került és véletlenül ugyanevak Havranek asztalosmesterhez kopogtatott be munkát keresni. Havranek őt azonnal fel is fogadta. Midőn azonban Sery és Stakala egymást megpillantották, areukon a legnagyobb reménytel túrközödött vissza, a mi az asztalosmester nevének, Havranek Annának felült. Gyanítván, hogy a kettőnek közös titkuk van, ezen titok nyomába akart jönni. A legények egy szobában aludtak s midőn minden elcsendesült, beszélgetni kezdtek a türken-schanzi rémes gyilkosságról s annak legaprólékosabb részleteit suttogva egymás emlékébe visszaidézték. Az ajtónál hallgatódzó Havranek Anna kihallgatta a beszélgetést s a rémeset részleteit jól bevéste emlékébe. Másnap Havranekné egy hosszú levelet írt a bécsi államügyésznek, a melyben elmondta a két asztaloslegény beszélgetésének tartalmát és megkérdezte, történt-e Bécsben 1875. évben a leirhoz hasonló gyilkosság. Erre a bécsi államügyész az újvidéki kir. ügyészhez intézett azon megkereséssel válaszolt, hogy Stakala és Sery azonnal letartóztatandók, Havranek Anna pedig kihallgatandó. A gyilkossággal terhelt asztaloslegényeket nyomban elfogták. Aschinger vizsgálóbíró már kihallgatta őket. Stakala és Sery tagadják a gyilkosság elkövetését, bevallják azonban, hogy egy közelebbi múlt éjjel ezen gyilkosságról egymással beszélgettek, melynek részleteit — előadásuk szerint — az annak idején olvasott hírlapokból ismerik. Havranek Annát is kihallgatták. Vallomása szerint a két asztaloslegény meglesett beszélgetéséből kétségtelenül kiderült, hogy ők a tettesek. Az eset Ujvidéken feltűnést keltett s most szélteben könnyen érthető érdeklődéssel várják további fejleményeit.

Választás akadályokkal.

(Soha ilyen históriát!)

Hogy a felsőbb társadalmi osztályok elzárkóztak alsóbb sorsu embertársaikkal való szorosabb érintkezés és összevegyülés elől, arra a régebb kor történelméből nem egy példát sorolhatnánk elő — és hogy így volt valaha, az nem ragadja bámulatra a népek életének figyelőjét, mert bár a társadalom és népek fejlődésének érdekével ezen állapot homlokegyenest ellenkezik, mindazonáltal az emberiség fejlődésének processzusa azt mindenkor érthetővé teszi. De hogy alsóbb osztály sáncokkal vegye körül magát azért, hogy értelménél és állásánál fogva magasabb osztályok közé vegyülését meggátolja, ez érthetetlen botorság, melyre példát az emberiség történelmében hasztalan keresnénk.

Alig lihető, de igaz valóság, hogy Kulan van egy egylet, az ugynevezett „küla népkör“, melynek megalapítói — mi okból, nem tudom — az egyletet oly világos céllal létesítették, hogy abba intelligens ember be ne juthasson. Ugyanis Kulan van egy „polgári olvasó-egylet“ is, a melynek az intelligencia majd kivétel nélkül tagja, dacára ennek a „küla népkör“, a melyben a legközelebb lefolyt eseményeket akarjuk a nyilvánosság elé hozni, alapszabályaiba egy oly hallatlan rendelkezést vet fel még alakulásakor, hogy mindazok, a kik más helybeli hasonló egyletnek tagjai, — a népkörbe tagokul fel nem vehetők.

Természetesen, az alapszabályokat ismerve, a küla polg. olvasó-egylet tagjai meg sem kísérelték azt, hogy a küla népkörbe felvétessenek, a minek folyamánya az volt, hogy a népkör, létesítése óta, egy lépéssel sem haladt előre. De ugy látszik, ez is volt főterekvése a küla népkör volt elnökének dr. Vaally Emil küla ügyvédnek és atyjának Vaally Istvánnak, akik a népkör vagyonát mintegy tulajdonuknak és a népkört saját személyeikhez fűzöttnek tekinteni már megszokták.

A kör alapszabályainak ezen exclusiv rendelkezése azonban a volt elnök és alelnök Fárba Márton által sohasem lett szigorosan betartva, mert mindig voltak a kör rendes tagjai között olyanok, akik egyszersmind a küla polgári olvasóegyletnek is tagjai voltak nemcsak, hanem voltak hármán olyanok is, akik a választmányba is bevalasztattak, sőt az egylet jegyzője is ezek közé tartozott.

A népkör alapszabályai értelmében három évben újból alakulván, ezen három éves ciklusok egyiké 1888. év végével járt le s ezzel eljött az ideje annak, hogy a népkör tagjai szakítsanak az egészségtelen alapokra létesített múlttal; eljött az ideje annak, amit régen székesgesnek éreztek, a kör életének reformálása, a minek kivételéhez első sorban a régi elnöknek elejtése s egy új elnök választása volt elengedhetlen feltétel. A kör értelmesebb tagjai tudták és érezték, hogy az érvényben levő alapszabályok mellett a kör örökösén stagnálni fog; tudták, hogy az elnök, aki az egylet ügyeivel saját rossz belátása szerint önkényesen és hanyagul szokott eljárni, minden egészséges fejlődésnek útjában áll s hogy nem azért vállalta el állását, hogy a kört szellemileg tovább vigye, hanem, hogy azt személyes érdekeinek felhasználja.

Ezen érzet és tudat folytán a kör tagjainak tekintélyes része az alakulás stádiumában dr. Récsai Ede küla ügyvéd személyében egy új elnököt kezdett emlegetni, a ki esetleg a küla polgári olvasó-egyletnek is tagja, de a ki a népkör választmányának határozata folytán ennek tagjai sorába már két év előtt felvétetett, sőt választmányi tagnak megvalasztott a nélkül, hogy dr. Vaally Emil volt elnök ezt az alapszabályokba ütközőnek tartotta volna.

A midőn azonban tudomást nyert erről a volt elnök, felvetette az alapszabályoknak említett rendelkezését és a kör tagjainak tiltakozása dacára őt, még három

taggal együtt, azon okból törölte a tagok sorából, mert a küla polgári olvasó-egyletnek is tagjai.

Dr. Vaally Emil ezen előzmények után f. évi február hó 2-án alakuló gyűlést hívott egybe, a melyet a közigazgatási hatóságoknak annak rendje szerint be nem jelentett. A megjelentek természeténél a nemzeti gyászra azt indítványozták, hogy a gyűlés, a melyen az elnöknek előttük ismeretes önkénykedése folytán izgalmas és a nap gyászához éppen nem illő jelenetekkel tartottak — elhalasztassék. — De nevezett elnök ezen indítványt szavazás alá nem bocsátotta, hanem makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy az alakulás megejtessék, a mely magatartása oly visszatetszést szült a jelenvoltakban, hogy a legutabb jeleneteknek színhelyévé vált a kör helyisége olyannyira, mikép a kiküldött szolgabíró kénytelen volt a gyűlést feloszlattnak nyilvánítani. De dr. Vaally Emil a hatóság intézkedésével mitsem törődve, tovább folytatta a gyűlésezést a nélkül, hogy bármilyen eredményt elérhetett volna. Egymást érték a legizgatottabb kifakadások, és jogosan, mert ha arról volt szó, hogy tehát tartassék meg a közgyűlés, de az elnök mondjon le tisztársai nevében és választassék az alakulásra elnök: akkor az elnök a tagok kívánatának nem engedett, a megvalasztott elnöknek helyét nem adta át, hanem göröcs szívóssággal tartotta elfoglalva az öröknek hitt elnöki széket. Egy óra telt el a legnagyobb rendetlenségben, a mikor megjelent a küla szolgabíró ur, aki látván, hogy dr. Vaally Emil a közgyűlést, a melyen a körnek 72 tagja volt jelen, megtartani képtelen, a közgyűlést másodízben feloszlatta azon biztosítással, mikép a kör határozata érvénytelen bírní úgy sem fog. Erre kitért a terem, s a volt elnök 8 hívével mégis a népkörben maradt.

A népkör tagjai f. hó 9-én kérvényt adtak be a küla szolgabírósághoz, a melyben előadva azt, hogy dr. Vaally Emil népköri elnök a tagok jogait s a kör alapszabályait önkényesen módon saját szeszélyének rendeli alá, hogy a népkör fennállását megdöntő eseményei által veszélyel fenyegeti, a mennyiben dr. Pulsky Ágost országgyűlési képviselőnek minden felhatalmazás nélkül a népkör nevében egy sürgőnyt menesztett, hogy a véderőtörvényjavaslat ellen szavazni köteleességének ismerje, s így a körbe a politikát beviszi, és végül, hogy az alakuló közgyűlés megejtésére képességgel nem bír; arra kérték a járás közigazgatásának fejét, hogy felügyelete alatt közgyűlést hívjon egybe.

Ennek folytán f. hó 10-ének d. u. 4 órájára a közgyűlés a küla szolgabíró ur által kitűzött, arra mintegy 60 tag jelent meg. A gyűlés a lehető legnagyobb rendben folyt le: elnökké egyhangulag dr. Récsai Ede küla ügyvéd választotta meg, akinek a jelen volt szolgabíró ur az egylet ügyeit átadta. A megvalasztott elnök köszönetet mondott a tagoknak az osztatlan bizalomért, mellyel megvalasztották, köszönetet mondott a szolgabíró urnak a népkör ügye iránt tanúsított érdeklődésért, aki nagy lelkesedéssel tiszteletbeli elnökké kikiáltott. — Forduló pontot képezett ezen esemény nemcsak a küla népkör történetében, hanem a küla viszonyokban is, a melyeknek érdeke, hogy oly egyének álljanak a dolgok élén, a kiket a higgadt megfontolás jellemez és a közérdek vezérel, nem pedig olyanok, akik örökös harcban élnek minden közhatalossággal, s akik a dolgok rendes és törvényes folyásában megnyugodni sohasem tudnak. r. l.

Roppelle-foi!

(Mozart zenéjére Alfred de Musset.)

Emlékezz meg, midőn a félénk hajnal
Megnyitja a nap bűvös csarnokát,
Midőn az álmodó éj barna karral
Kiterjeszti ezüstös fátyolát,
Mikor az est édes ábrándokra készlet,
Gyönyörrel áraszt el egy csodás ígézet,
Figyelj mint sohajt halkán
Egy hang ott az avarban:
Emlékezzél!

Emlékezz meg, ha majd a végezősek
Örökre töled elválasztanak,
Megemlékezz, ha bűvös szenvedések
Megtörök szívem, elharrasztanak,
Gondolj végbe stárium, káros szedőmenetre,
Mit az éjök árja el nem tevédhetne,
A míg csak ver szívem,
Azt mondja szüntelen:
Emlékezzél!

Emlékezz meg, ha majd a néma sírba
Nyugszik örökre elgyötört szívem,
Megemlékezz, ha fejfámmal kinyilva
Virágot látsz mosolygni szeliden,
Soh'sem látlak többé, de a lelkem élve
Összeforr lelkeddel örök ölelésbe!
Hallgasd, amint megzendül
A homályon keresztül:
Emlékezzél!

Rigyica.

Zelinda.

Kérjük, Nagysád, vesse már le inkognitóját.

A szerk.

Naptár.
Február.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-oros naptár
15 Pént.	Faust. Jovita	Faust. Jovita	3 Simeon
16 Szom.	Julianna	Samu	4 Izidor
17 Vas.	F Sabbas P.	F Septuag.	5 A Sept.
18 Hétfő	Koloman	Koloman	6 Vukol
19 Kedd	Zsuzsanna	Zsuzsanna	7 Partén

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Helyettesíti:
Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

HIRDETÉSEK.

Egy jó tekeasztal, a hozzá tartozó kellékekkel együtt, jutányos áron eladó. Bővebb tudósítás a szenttamási községi nagyvendéglősnél kapható.

473. szám.
kig. 1889.

Pályázati hirdetmény.

Gospodince községben leküszönés folytán üresedésbe jött községi irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

Evi fizetés 300 frt készpénz, előleges havi részletekben.

A magyar és szerb nyelv ismerete igazolandó.

Az 1883. évi I. t. c. 6. §. értelmében felszerelendő kérvények alulírott szolgabírósnál a választás napjáig benyújtandók.

A választás 1889. évi február hó 27-én délelőtt 9 órakor Gospodince község-házánál fog megtartatni.

Kelt Zsablyán, Bács-Bodrogh megye szolgabírói hivatalnál 1889. február 3-án.

Főszolgabíró hiv. táv.

Késmárky Gyula,

3-3 szolgabíró.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy

virág- és halotti díszműárú-üzletemet

a Belvárosban, a volt Kaufmann-féle házban

a legújabb divat szerint készített **templomi dísz, lakodalmi és bálai ünnepélyi virág- és koszorúkkal, sirkoszorúkkal** a legnagyobb választékban; ugyszintén **halotti díszműárú-cikkkel** rendeztem be.

Egyben bátor vagyok megjegyezni, hogy a haláleseteknél szükségesleg mindenemű halotti dísz és **szemfödél**, a legegyszerűbbtől, a legfényesebb kiállításban készletben van, szerény árak mellett.

Egyszersmind felhívom a n. é. közönség figyelmét **ércokporsóimra**, melyek 35-40 forinttól kezdve egész 200 frt-ig, díszes kiállításban nálam kaphatók.

Felhívom egyúttal a nagyérdemű közönség b. figyelmét díszes és a fővárosi módra kiállított **halottas díszkocsimra**,

mely akár két, akár négy fogattal használható s impozáns kiállításánál fogva nagyon emeli a temetés fényét.

Végül midőn számos megrendelésért esdem, biztosíthatom vevőimet, hogy azon helyzetben vagyok, miszerint a legválogatottabb kiválóknak is pontosan és gyorsan eleget tehetek.

Mély tisztelettel

6-1 **Probojesevits Mariska.**

Árlejtési hirdetmény.

Rác-Militics gör. kel. hitközség elöljárói részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a templom helyreállítása o. é. 3116 frt 96 kr építési árban engedélyeztetett.

Felhívom mindazokat, kik ezen építésre vállalkozni óhajtanak, hogy az ezen tárgyban **f. évi március hó 15-én** Rác-Militicsen a gör. kel. iskola épületben megtartandó nyilvános árlejtésen megjelenni sziveskedjenek.

Az árlejtési feltételek, ugy a költségeloirányzat, mint építési tervek Gradjanszky István hitközségi elnökénél bármikor megtekinthetők.

Rác-Militics, 1889. február hó 8-án.

3-1 **A gör. kel. hitközség elnöksége.**

Meghívás

A BÁCS-ALMÁSI TAKARÉKPÉNZTÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1889. évi március hó 7-én d. e. 9 órakor

Almásan, az intézet helyiségében tartandó

XVI. rendes közgyűlésére.

Elintézendő tárgyak:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentései.
2. Az 1888. évről szóló mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
3. Az 1889. évi költség előirányzata.
4. A felügyelő bizottsági 3 tag és az alapszabályszerűen kilépő 7 választmányi-tag helyeinek választás útján leendő betöltése.
5. A cégjegyzésre feljogosított 2 választmányi tagnak választása.
6. Két részvényesnek választása, a jegyzőkönyv hitelesítésére.

NB. Azon t. részvényes urak, kik e közgyűlésen résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket, illetve meghatalmazásaikat legkésőbb március hó 5-én d. e. 12 óráig az intézeti pénztárnál letenni, meggyeztetvén végre, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentései az intézet irodájában betekinthetők.

Bács-Almás, 1889. évi február hó 7-én.

Az igazgatóság.

A bács-almási takarékpénztár-részvénytársaság 1888-ik évi mérlege.

VAGYON	frt		TEHER	frt	
	kr	kr		kr	kr
Pénzkészlet	5719	73	Részvénytöke	60000	—
Váltó-tárca	73708	—	Betétek	41355	87
Kölesön-kötvények	11859	55	Tartalékalap	7783	11
Jelzálogos kötvények	44753	24	Fel nem vett osztalék	118	—
Értékpapírok	2800	—	Visszszámítás	32660	—
Ingatlanok	392	—	Tiszta jövedelem	4272	17
Folyó számla	6556	63			
Szerelvények	400	—			
	146189	15		146189	15

Bács-Almás, 1889. évi február hó 10-én.

Az igazgatóság.

Jelen mérleg megvizsgáltatván, a főkönyvekkel mindenben megegyezőnek és helyesnek találtatott.

A felügyelő-bizottság.

Pályázat.

Bajsaán lemondás folytán üresedésben levő tanítónői állomásra ezennel pályázat hirdettetik. Fizetése évi 365 frt előleges havi részletekben, kényelmes lakás, kis házikerttel, fűtésre elegendő szalma, melyből a megválasztott az iskolát is fűtteni tartozik. Kötelessége a megválasztott tanítónőnek a leánykakat női kézimunkákban is tanítani, nemkülönben az ismétlők oktatását is magára vállalni, külön díj nélkül. A szabályszerűen felszerelt kérvények **f. évi február hó 27-ig** a bajsai r. k. iskolaszékre címezve, főtisztelendő Balassy Endre c. kanonok s alespereshez Kis-Hegyesre (Bácsm.) küldendők. Az állomás március hó első napjaiban elfoglalandó.

Bajsa, 1889. február hó 3-án.

Keszler Mátyás,

2-2 plébános s iskolaszéki elnök.

375. sz. Ó-Futtak nagyközségétől.

kig. 1889.

Pályázat.

Ó-Futtak község előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a megüresedett 400 frt évi fizetéssel egybekötött községi végrehajtói állomás, választás útján **f. hó 21-én** fog betöltetni.

Pályázni kívánók, képességükön kívül, kötelesek kimutatni, hogy a magyar, szerb és német nyelvből teljesen jártasak. A folyamodványok hozzánk intézendők.

Kelt Ó-Futtakon, 1889. évi február hó 3-án.

Kovacevics István, Peskán Mátyás,

jegyző. 3-3 bíró.

Tessék kérni

dr. Kemmerich tanár

HÚSKIVONATÁT,

(Gyár: Santa Elena Dél-Amerika.)

és meg fog győződni, hogy ez

kiadóbb és ízletesebb,

minden eddig ismert húskivonatnál.

Kapható a finomabb fűszerkereskedésekben. Zomborban főraktáros: **Heindlhofer Róbert,** az „Elefánthoz.” 15-6

517. szám.

kig. 1889.

Pályázati hirdetmény.

Topolyai járáshoz tartozó Pacsér községben lemondás folytán megüresedett irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 300 frt előleges havi részletekben.

Felhívom a pályázni szándékozókat, miszerint Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága által 6/közgy. 1887. sz. a. alkotott szabályrendelet 9. §-a értelmében felszerelt, sajátkezűleg irt folyamodványukat **f. é. február hó 24-ig** alulírott főszolgabíróhoz annyival inkább nyújtsák be, mivel a később beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

Választási határnap **f. évi február hó 27-ik napjának d. e. 10 órája** Pacsér község-házához tüzetik ki.

Topolyán, 1889. évi február hó 8-án.

Császár Péter,

3-2

főszolgabíró.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy helyben **főutca 160. sz. a. Frey ur (ezelőtt Sztanimirovits ur) házában**

„a műtakács” címzett, **Butter-Walter Antal**

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt

vászon- és fehérnemű-különlegesség-üzletet

nyitottam. Árúmat a legelső forrásokból szereztem be és raktáron tartok: **rumburgi, írlandi, hollandi, creas-, ágyfedő-, pamut- és szövött vásznakat;** továbbá: **chiffon- és ágy-gradl, nanking- és inlett toll-töltésnek; piquet- és Schnürbarkettet, piquet-terítőket, vászon-zsebkendőket (fehér és színes), kanavaszt, okszförtöt és szefirt, színes és ingekre való kartonokat, függöny-szöveteket (fehér és színes), butor-szöveteket, szőnyegeket, paplanokat, ágyszerítőket és mind a kiházasításhoz szükséges árúkat.**

Sok évi, az első házaknál szerzett tapasztalataim folytán, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőimet a legjobb, szolid és jó árakkal, mérsékelt árak mellett szolgálhatom ki.

Midőn még becses bizalmát s pártfogását kérem, maradtam kiváló tisztelettel

3-1

Butter-Walter Antal.